

»Vi skal være længere tid på arbejdsmarkedet, og der er et stigende behov for, at man har flere arbejdsliv måske med forskellige uddannelser,« lyder det fra Rie Thomsen, professor ved DPU. Foto: Celina Dahl

Mange er fastbrændt på jobbet. Er du ramt?

Af Bodil Jessen boj@berlingske.dk

Portræt. De er ikke glade for deres job, men de er ofte både dygtige og succesfulde. Et nyt begreb er opstået på arbejdsmarkedet, fastbrændthed. Men de fastbrændte mangler den nødvendige hjælp og støtte, lyder det fra Danmarks første professor i karrierevejledning.

Er du fastbrændt? Ikke udbrændt, ikke stresset, men fastbrændt. Som sveden risengrød i et genstridigt, brunt panser i bunden af gryden? Fastbrændthed i arbejdslivet er et begreb, de færreste danskere har hørt om, men som mange formentlig nikker genkendende til - enten fra sig selv, familie, kolleger eller venner. Det kan dukke op i mange skikkelser. Du føler måske ikke længere, at du udvikler sig i jobbet. Du kan føle, at du har gode ressourcer, som slet ikke anvendes på arbejdspladsen. Det kan også være, du finder ud af, at du ikke ville søge dit eget job, hvis du skulle søge arbejde i dag.

Mange fastbrændte er dygtige og succesfulde mennesker. 45-årige Rie Thomsen tiltrådte i marts som landets første professor i karrierevejledning på DPU, Aarhus Universitet.

Hun forklarer, at vi i Danmark ikke har haft fokus på fastbrændte medarbejdere på samme

måde, som vi for eksempel har haft på udbrændthed og stress. Men det burde vi.

»Fastbrændte mennesker kan være rigtig dygtige og succesfulde i deres arbejdsliv, men de føler sig alligevel ikke tilpas, og arbejdet giver dem ingen glæde. Som fænomen er det formentligt mere udbredt end både stress og udbrændthed, men det er ikke så synligt, fordi folk sædvanligvis ikke bliver sygemeldt på grund af fastbrændthed,« siger Rie Thomsen.

Svært for dygtige

Hun stødte første gang på begrebet for et års tid siden, da hun på en konference mødte den svenske arbejdsmarkedsforsker Torild Carlsson, som leder i Ability Institute for Labour Market Research and Development.

Han har skrevet bogen, »Åntligen måndag« (Endelig mandag, red.), om hvordan vi kan arbejde med at udvikle vores eget arbejdsliv ud fra egne interesser i stedet for at risikere at blive fastbrændte, fordi vi tror, at vi slavisk

skal følge arbejdsmarkedsprognoser, test og karrieretip. »Bogen var en øjenåbner for mig. Torild Carlsson sætter ord og sprog på fastbrændthed - en tilstand eller følelse af ikke at være »på plads« i sit arbejdsliv.

Som Torild Carlsson skriver: Man er det rigtige menneske, men i det forkerte job,« forklarer Rie Thomsen. I 2012-14 studerede hun første gang over fænomenet - uden dengang at kunne sætte en præcis betegnelse på - da hun deltog i et europæisk forskningsprojekt om radikale karriereskift. Det bestod blandt andet af interview med mennesker, der har valgt at beskæftige sig med noget helt andet end det, de hidtil har bedrevet. Det kan for eksempel være en jurist, der er blevet sportsmassør, eller en direktør, der er blevet greenkeeper.

De fleste i forskningsprojektet beskrev en følelse af ikke at have følt sig tilpas i deres hidtidige job, selv om de - set udefra - ofte havde klaret sig godt. »Det kan gøre det endnu sværere, hvis man er dygtig og konstant får tilba-

Bonusinfo

Rie Thomsen har været landsformand for landbrugets ungdomsorganisation, 4H, hvor hun blev optaget af læring og udvikling samt internationalt samarbejde. Hun drømte i folkeskolen om at blive dyrlæge, men efter gymnasiet rakte hverken karakterer eller interesser til det, og så blev hun lærer og uddannelsesvejleder - og vild med det.

Cand.mag. i socialpsykologi og uddannelsesstudier fra RUC i 2002, ph.d. i karrierevejledning på DPU, Aarhus Universitet, i 2009. Fra marts 2019 professor MSO i karrierevejledning samme sted.

Bor i Slots Bjergby sammen med sin mand, Michael Thomsen, og deres tre børn. Husstanden tæller også et par heste, som Rie elsker at muge ud hos. En afslappende fritidsbeskæftigelse, mener hun, helt på højde med græsslåning med havetraktoren.

Hun elsker at læse jobannoncer og forestille sig, at hun skifter job. Men det gør hun nok ikke. For hun kalder vejledning »et kald«, og hun regner bestemt med at fortsætte, til hun bliver professor emeritus om ca. 30 år.

gemeldinger om, at man er supergod og har talent for det, man laver nu. Men det er ikke sikkert, at man er glad for det, man har let ved og er god til,« siger Rie Thomsen.

De fleste fastbrændte er i stand til at sætte ord på følelsen af ikke at føle tilfredsstillelse og glæde ved arbejdslivet, men de har ofte svært ved selv at se, hvad de kan gøre ved det.

Et »kilometer-tjek«

Rie Thomsen mener, at fastbrændte, udbrændte, stressede - og alle andre på arbejdsmarkedet - har behov for fra tid til anden at gennemgå en undersøgelse, der udforsker arbejdslivet. Formålet er at kortlægge glæder, værdier og tilfredshed i livet og undersøge arbejdspladssens og jobbet's indflydelse eller mangel på samme. Et »kilometer-tjek«, om man vil, hvor arbejdslivet bliver taget op til overvejelse, så man selv har en chance for at påvirke, hvor det skal bevæge sig hen.

Desværre mangler vi i Danmark ordentlig karrierevejledning, der er tilgængelig for alle, påpeger hun. »Vi har en arbejdsmarkedsmodel med utrolig stor fleksibilitet. Men de gode og fleksible strukturer forudsætter, at vi selv træffer kloge beslutninger om vores videre udvikling i arbejdslivet. Helt på egen hånd. Det er faktisk en ret stor opgave at tildele almindelige mennesker uden samtidig at tilbyde dem professionel støtte. I dag er professionel karrierevejledning en udpræget mangel på det danske arbejdsmarked.«

Anderledes ser det ud i Norge, forklarer hun. Her er der i fylkerne oprettet statslige karrierecentre, hvor uddannede karrierevejledere hjælper folk, der overvejer, hvor deres arbejdsliv skal bevæge sig hen. På centrene kan de få hjælp af uvildige vejledere, som alle er uddannet i både at have kendskab til arbejdsmarkedet og træning i metoder til i at vejlede mennesker og sammen med dem undersøge de mange muligheder, der findes på arbejdsmarkedet. Den form for rådgivning bliver der i stigende grad behov for, påpeger Rie Thomsen.

Flere arbejdsliv

»Vi skal være længere tid på arbejdsmarkedet, og der er et stigende behov for, at man har flere arbejdsliv måske med forskellige uddannelser. Samfundet får nye behov, man får selv nye interesser, eller der er måske job, man ikke længere kan holde til. Som samfund ville vi gøre klogt i at etablere en institution, der kan støtte mennesker, som er i arbejde, men har behov for en ny udvikling i deres arbejdsliv. Det vil understøtte den fleksibilitet, som samfundet efterspørger, og som vores systemer giver mulighed for,« siger Rie Thomsen.

Mange søger råd hos familie og venner, de går til udviklingssamtaler med chefen, og hvis der opstår problemer, tilbyder flere fagforeninger og faglige organisationer vejledning.

Men det kan være svært at få en uvildig rådgivning, der ikke er begrænset af arbejdspladssens behov, ens nuværende branche eller det tilfældige og begrænsede kendskab til uddannelse og arbejdsmarked, som vi får gennem vores opvækst og omgangskreds.

»Professionel karrierevejledning er en nødvendighed i vores samfund i dag og burde være et offentligt velfærdsgode,« siger Rie Thomsen, der understreger, at god karrierevejledning ikke nødvendigvis fører til et nyt job eller en ny branche. Vejledningen kan også resultere i, at man finder ud af, at man har lige præcis det job, man gerne vil have.

»Men jeg savner generelt mere fokus på, hvor forskelligt vores arbejdsliv kan tilrettelægges og udformes. En uddannelse fører jo ikke til ét bestemt arbejdsliv.

Der er mange uforudsete bump på menneskers karriereveje, og det er især vigtigt, at vi fortæller de unge, at deres uddannelsesvalg ikke er bestemmende for, hvordan resten af deres liv kommer til at forme sig,« siger Rie Thomsen.

Fødselsdage i morgen

■ Filminstruktør Thomas Vinterberg, 50. - Direktør, bestyrelsesformand Lars Bonderup Bjørn, 50. - Adm. direktør Jeanette Aaen, 52. - Direktør Ivar Ravn, 54. - Major, MF Kristian Pihl Lorentzen, 58.

■ Professor Dorthe Jørgensen, 60. - Statsadvokat, forligsmand Lise-Lotte Stjernholm Nilas, 61. - Skuespiller Peter Hesse Overgaard, 65. - Advokat Sys Rovsing, 66. - Ledende overlæge Henrik Echter-nach Gregersen, 67. - Seniorforsker Hanne Abildgaard, 67. - Ambassadør Torben Antonio Gettermann, 68.

■ Bestyrelsesformand, hovedaktionær, Accountable Manager

Niels Christian Sundberg, 71. - Journalist, musikanmelder Kjeld Frandsen, 73. - Sanger Hilda Heick, 73. - Fhv. direktør i FN Henrik Olesen, 74. - Fhv. højesteretspræsident, adj. professor, dr.merc. h.c. Børge Dahl, 75.

■ Fhv. MF Erik Larsen, 75. - Ambassadør John Hartmann Bernhard, 75. - Sekretariatschef, cand. jur. Anette Pålsson, 76. - Fhv. koncerndirektør Peter Sunn Pedersen, 76. - Ambassadør Michael Wagtmann, 77.

■ Tegner, musiker, forfatter, instruktør Flemming Quist Møller, 77. - Fhv. direktør, cand.med.vet., lic.et dr.med.vet. Knud Børge Pedersen, 77. - Provisor, cand. pharm. Tove Grønnegård Christensen, 78. - Advokat Klavs Brammer, 78. - Fhv. overborgmester, fhv.

minister, fhv. EU-Kommissær Ritt Bjerregaard, 78. - Fhv. bibliotekar Jytte Johansen, 79. - Oberstløjtnant Jens Bent van der Watt, 79.

■ Direktør, frøhandler Jørgen Stets, 80. - Civilingeniør, lektor emer. Jan Krag Jacobsen, 80. - Fhv. amtskommunaldirektør Haakon Brandt, 81. - Professor emerita Minna Skafta Jensen, 82.

■ Kunstmaler Zacharias Heine-sen, 83. - Fhv. direktør, cand.merc. Jørgen Mølvang, 84. - Translatør, tolk Jeanette Marianne Skat-Rørdam, 85. - Pens. dyrlæge, lektor, docent, vet.med.dr. J. Steen Dirch Poulsen, 85. - Professor, dr.jur. Finn Taksø-Jensen, 85. - Dr.phil. Minna Heimbürger, 87. - Fhv. direktør Per Sørensen, 88.

■ Pens. dommer Tage Hansen, 90.

Fodboldens arkitekt tegnede italiensk succes

Andrea Pirlo blomstrede i en sen alder - for en fodboldspiller - og op nåede fire mesterskaber med Juventus. Foto: Marco Bertorello / AFP / Ritzau Scanpix

40 år søndag. Andrea Pirlo har gennem en lang og imponerende fodboldkarriere vundet italienske mesterskaber på stribe, VM og Champions League.

Af Andrea Luth, Ritzau

Han blev kaldt »arkitekten« af holdkammeraterne på det italienske fodbold-landshold. Navnet fik Andrea Pirlo

for sin opfindsomme måde at opbygge spillet på og for de fantastiske præcise lange afleveringer, der skabte utallige målchancer for medspillerne gennem årene.

19. maj kan han fejre sin 40-års fødselsdag. Den teknisk yderst begavede midtbanespiller nåede at spille for Inter, Brescia, Reggina, AC Milan, Juventus og New York City FC i en lang og trofæfyldt karriere.

Efter to mesterskaber og to Champions League-titler med AC Milan, så Andrea Pirløs karriere som topspiller ud til at være på vej mod en afslutning i sommeren 2011. AC Milan lod den dengang 32-årige elegantier skifte transferfrit til Juventus, hvor han blomstrede op på ny.

På fire sæsoner i Torino-klubben vandt han fire mesterskaber og nåede frem til Champions League-finalen i 2015. Samme sommer skif-

tede han til New York City FC, hvorfra han indstillede sin aktive karriere i 2017.

»Man ved, når tiden er inde,« sagde den dengang 38-årige Pirlo.

Finalens bedste

Han nåede 116 A-landskampe og 13 mål for Italien i perioden 2002 til 2015. Han var med ved EM i 2004, 2008 og 2012, VM i 2006 og 2010 samt OL i 2000 og 2004.

Højdepunktet kom i 2006, da Pirlo var med til at blive verdensmester. I VM-finalen mod Frankrig scorede han på det første italienske forsøg i straffesparkskonkurrencen, som Italien endte med at vinde, og Pirlo blev kåret til finalens bedste spiller.

I 2012 var han omdrejningspunktet på det italienske hold, der nåede EM-finalen, som dog blev tabt 0-4 til Spanien.